

ประกาศกรมควบคุมโรค
เรื่อง โรคพิษสุนัขบ้าในคน ฉบับที่ ๑

จากรายงานการเฝ้าระวังโรคของสำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ พบผู้เสียชีวิตจำนวน ๓ ราย ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี (๑ ราย) และจังหวัดศรีสะเกษ (๒ ราย) ทุกรายเกิดจากการถูกสุนัขกัด และจากข้อมูลการสืบสวนโรค พบว่ากลุ่มคนที่เสียชีวิตมีความเข้าใจผิดว่า สุนัขที่ใกล้ชิดกัดข่วนเป็นแผลเพียงเล็กน้อย ไม่น่าจะเป็นโรคพิษสุนัขบ้า ดังนั้นจึงไม่ไปพบแพทย์เพื่อรับการรักษาและรับวัคซีนอย่างถูกต้องทำให้เสียชีวิต รวมทั้งในขณะนี้จากข้อมูลการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าของกรมปศุสัตว์ตรวจพบว่าร้อยละ ๙๐ เป็นสุนัขและมีแนวโน้มการพบโรคสูงขึ้น ซึ่งนับเป็นความเสี่ยงสำหรับประชาชนทั่วไป

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้ติดตามสถานการณ์และเฝ้าระวังโรคอย่างใกล้ชิด เนื่องจากโรคดังกล่าวเป็นโรคติดต่อที่ร้ายแรง หากมีอาการแล้วต้องเสียชีวิตทุกรายไม่มีทางรักษา จึงต้องเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนตื่นตัวในการป้องกันตนเอง เมื่อถูกสุนัขกัดข่วนอย่าละเลยอาจทำให้เสียชีวิตได้ เนื่องจากโรคพิษสุนัขบ้าสามารถติดต่อได้จากสุนัข แมว กระต่าย กระรอก กระแต หนู ลิง และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอื่นๆ ซึ่งเป็นสัตว์ที่อยู่ใกล้ชิดมนุษย์ จึงขอแนะนำและแจ้งเตือนประชาชน ดังนี้

๑. โรคพิษสุนัขบ้าติดต่อจากสัตว์สู่คนโดยการกัด ข่วน เลียบริเวณบาดแผล หรือเยื่อบุอ่อน สัตว์นำโรคได้แก่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิดโดยเฉพาะสุนัข แมว วัว ควาย ในคนมีระยะฟักตัวของโรคตั้งแต่ ๗ วันถึง ๑ ปี อาการในคนมีหลายแบบ ตั้งแต่รู้ตัวปกติสลับกับกระวนกระวายต่อสิ่งเร้า อาการกลัวน้ำ กลัวลม บ้วนถ่มน้ำลายเป็นระยะ คัน ปวดแสบปวดร้อน ปวดตึงๆ บริเวณซึกที่ถูกกัด คลุ้มคลั่งหรืออาการทางสมอง อัมพาตหรือแขนขาอ่อนแรง เป็นต้น

๒. อาการในสุนัขมีทั้งแบบดุร้ายและแบบซึม เริ่มแรกประมาณ ๒-๓ วัน สุนัขจะมีอารมณ์และอุปนิสัยเปลี่ยนไปจากเดิม เช่น ชอบคลุกคลีกับเจ้าของจะปลีกตัวออกไปหลบซุกตัวเงียบๆ มีอารมณ์หงุดหงิดเริ่มมีไข้เล็กน้อย กินข้าวกินน้ำน้อยลง ลักษณะการเคี้ยวหรือกลืนผิดไป ต่อมาเริ่มมีอาการทางประสาทจะกระวนกระวาย ตื่นเต้น หงุดหงิด ไม่อยู่นิ่ง กัดแทะสิ่งของ กัดทุกสิ่งไม่เลือกหน้า ถ้ากักขังหรือล่ามไว้จะกัดกรงหรือโซ่จนเลือดกบปากโดยไม่เจ็บปวด เสียงเห่าหอนจะเปลี่ยนไป ตัวแข็ง ระยะสุดท้ายสุนัขจะมีคางห้อยตก ลิ้นมีสีแดงคล้ำห้อยออกนอกปาก น้ำลายไหล ไม่สามารถใช้ลิ้นได้เลย อาจแสดงอาการขย้อนคล้ายมีอะไรอยู่ในลำคอ ขาอ่อนเปลี้ยทรงตัวไม่ได้ล้มลงแล้วลุกไม่ได้ อัมพาตทั่วตัวอย่างรวดเร็วและตายในที่สุด

คำแนะนำ...

คำแนะนำในการปฏิบัติตนสำหรับประชาชน

๑. ควรลดความเสี่ยงจากการถูกสุนัขกัด โดยอย่าเข้าใกล้สุนัขที่ไม่รู้จัก หรือไม่มีเจ้าของ อย่าแหย่สุนัขให้ไม่โหหรือตกใจ ไม่แยกสุนัขที่กัดกันด้วยมือเปล่า หรือเคลื่อนย้ายอาหาร ขณะสุนัขกำลังกินอาหาร

๒. เมื่อสุนัขกัด - ข่วน ให้รีบล้างแผลด้วยสบู่และน้ำสะอาดหลายๆ ครั้ง จากนั้นใส่ยาฆ่าเชื้อ (โพวิโดนไอโอดีน) และพบแพทย์เพื่อให้การวินิจฉัยโดยเร็ว

๓. กรณีต้องฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า "ห้ามผิดนัด" ต้องไปรับให้ครบตามกำหนดนัดทุกครั้ง

๔. เจ้าของหรือผู้เลี้ยงดู ต้องกักขังสุนัข หรือ แมว ที่กัด/ข่วนคนไว้ดูอาการ ๑๐ วัน

๕. เจ้าของหรือผู้เลี้ยงดูสัตว์พาหะนำโรค ควรนำสัตว์ไปรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตั้งแต่อายุ ๒-๔ เดือน แล้วฉีดกระตุ้นอีกครั้งตามกำหนดนัด และฉีดซ้ำทุกปี กรณีมีโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ให้นำสัตว์มาฉีดวัคซีนซ้ำตามที่กรมปศุสัตว์ประกาศกำหนด

๖. หากพบสัตว์สงสัยเป็นโรคพิษสุนัขบ้า ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ หรือเจ้าพนักงานสาธารณสุขในพื้นที่เพื่อดำเนินการ

๗. กรณีพบสัตว์สงสัยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าตาย เจ้าของหรือผู้เลี้ยงดูควรส่งซากสัตว์ตรวจทางห้องปฏิบัติการทุกรายเพื่อประโยชน์ในการควบคุมโรคในพื้นที่

๘. ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโดย หยุดนำสุนัขไปทิ้ง หรือปล่อยให้เพ่นพ่านในที่สาธารณะโดยไม่ควบคุมดูแล

ประชาชนสามารถติดตามแนวทาง คำแนะนำ และข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เป็นปัจจุบันได้ที่สายด่วนกรมควบคุมโรค หมายเลข ๑๔๒๒ หรือ เว็บไซต์สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค (http://thaigcd.ddc.moph.go.th)

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(นายโสภณ เมฆธน)
อธิบดีกรมควบคุมโรค